ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਚੇਨਈ

ਬਨਾਮ

ਟੀ. ਜੈਚੰਦਰਨ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2018 ਦਾ 4341)

24 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2018

[ਆਰ. ਕੇ. ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਨਵੀਨ ਸਿਨਹਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961-ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ-ਜਵਾਬਦੇਹ, ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਬ੍ਰੋਕਰ-ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਨੇ ਪੀਐੱਸਯੂ ਤੋਂ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉੱਚ ਵਿਆਜ ਦਰ 'ਤੇ ਫਿਕਸਡ ਟਰਮ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਫੰਡ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ-ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀਐੱਸਯੂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਬੈਂਕ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ-ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - - ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ, ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰਕਮ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਕੁਝ ਜਨਤਕ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - - ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਤੋਂ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਲਾਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਡੀਲਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਟਾਈਟਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਆਯੋਜਿਤਃ ਕੀ ਪੀਐੱਸਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਕਥਿਤ ਵਿਆਜ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਰਕਮ ਰੱਖੀ ਸੀ-ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਬੰਦੋਬਸਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੌਰਾਨ ਬੈਂਕ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ-ਦਲਾਲ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਕੰਮ ਖਰੀਦਦਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਲਿਆਉਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ' ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਤੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ - ਉਹ ਨਕਦ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਦਾ -

ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਖੁਦ ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਿੰਨਤਾਸੂਚਕ ਰਕਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਹੀ ਪੀਐੱਸਯੂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ ਲੈਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਦਲਾਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪੀਐੱਸਯੂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

ਆਯੋਜਿਤ:1. ਕੀ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਕਥਿਤ ਵਿਆਜ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ 14,73,91,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਬੰਦੋਬਸਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੌਰਾਨ ਬੈਂਕ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਦਲਾਲ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਕੰਮ ਖਰੀਦਦਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਲਿਆਉਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਤੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਨਕਦ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਦਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬ੍ਰੋਕਰ ਅੰਤਰਬੈਂਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰੋਕਰ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਕਿਸ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਰਕਮ ਰੱਖੀ- ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ। [ਪੈਰਾ 10,11] [625-ਈ-ਜੀ; 626-ਏ]

2. ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ। ਬੈਂਕ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਦਲਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਚੇਨਈ ਬਨਾਮ ਟੀ. ਜੈਚੰਦਰਨ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਨੇ ਪੀਐੱਸਯੂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ ਲੈਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਰ ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਖੁਦ ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਬੈਂਕ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਦਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਸੀਦ ਅਤੇ ਮੰਗ ਡਰਾਫਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਆਚਰਣ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਦਲਾਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪੀਐੱਸਯੂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 12] [626- ਐਫ-ਐਚ; 627-ਏ-ਬੀ]

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2018 ਦੇ 4341.

ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਮਿਤੀ 29.10.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਟੀਸੀ ਨੰ. 2005 ਦਾ 368
ਨਾਲ
ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2018 ਦੇ 4342-4243,4349-4350,4344,4346-4348,4351,4352,4353,4354,4355,4350 ਅਤੇ 4357.

ਅਰਿਜੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਧਨਾ ਸੰਧੂ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨਿਲ ਕਟਿਆਰ ਲਈ) ਵਕੀਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਵਿਸ਼ਵਜੀਤ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ, ਅਰਵਿੰਦ ਪੀ. ਦਾਤਾਰ, ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਸੀਨੀਅਰ. ਐਡ., ਏਲਮ ਭਾਰਤੀ, ਸੁਮਿਤ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰਤਾਪ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਰੇਖਾ ਰਮਨ, ਅਨੁਜ ਸਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਹਾਰਿਕਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਨਿਕਾ ਕਲੈਯਾਰਸਨ (ਐਮ/ਐਸ ਕੇ.ਜੇ. ਲਈ)। ਜੌਹਨ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ) ਪ੍ਰੀਤੇਸ਼ ਕਪੂਰ, ਸੰਜੇ ਕਪੂਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੇਘਾ ਕਰਨਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੁਭਰਾ ਕਪੂਰ, ਸੰਜੇ ਕਪੂਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਨੀਤਾ ਭਾਰਗਵ, ਅਜੈ ਭਾਰਗਵ, ਰਾਏ ਓ ਜੌਹਨ (ਮੈਸਰਜ਼ ਖੇਤਾਨ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਲਈ) ਵਕੀਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਆਰ.ਕੇ. ਅਗਰਵਾਲ, ਜੇ.. 1.ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਟੈਕਸ ਕੇਸ (ਅਪੀਲ) ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 29.10.2012 ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2005 ਦੀ ਧਾਰਾ 368, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 25.01.1996 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਲਾਈ ਗਈ ਵਾਧੂ ਟੈਕਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖ਼ਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸੰਖੇਪ ਤੱਥਃ

(ਏ) ਜਵਾਬਦੇਹ-ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਚੰਦਰਕਲਾ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਮਦਰਾਸ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੱਕ ਸਟਾਕ ਬ੍ਰੋਕਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਦਲਾਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 1991-92,1992-93 ਅਤੇ 1993-94 ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਢੁਕਵੇਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੇ ਦਲਾਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

(ਬੀ) ਇਹ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਲੈਣ 'ਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਤੌਰ' ਤੇ ਉੱਚੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ (ਪੀਐੱਸਯੂ) ਨੂੰ ਉੱਚ ਵਿਆਜ ਦਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਫਿਕਸਡ ਟਰਮ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਰਨ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤਾ। ਵੱਡੀ ਮਿਆਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀਐੱਸਯੂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਜ ਦਰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ 8% ਵਿਆਜ ਦਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ 'ਤੇ 12.75% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀ।

(ਸੀ) ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਫਿਕਸਡ ਟਰਮ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਨਤਕ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਬੈਂਕ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਖਰੀਦੇ ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ' ਤੇ ਉੱਚੀ ਸੀ ਪਰ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਲਾਲੀ/ਅਨੁਸੰਗਿਕ ਖਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਨਤਕ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਤ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ। ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਮਦੁਰਾ ਉਹ ਰੂਟਿੰਗ ਬੈਂਕ ਸੀ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਖਰੀਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਲਈ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਮਦੁਰਾ ਸਰਵਿਸ ਚਾਰਜ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ.

ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ (ਪੀਐੱਸਯੂ) ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਠ ਜਨਤਕ ਉੱਦਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਨੇ ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੇ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(ਡੀ) ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ 01.11.1993 ਨੂੰ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਸਾਲ 1991-92 ਲਈ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ 4,82,83,620/- ਰੁਪਏ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ। ਮਿਤੀ 30.06.1994 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ 4,85,46,120/- ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕੇਸ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 143 (3) (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਐਕਟ') ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮਿਤੀ 25.01.1996 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 14,73,91,000/- ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਲਾਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਡੀਲਰ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਟਾਈਟਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕੱਤਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਮਦਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਕਤ ਰਕਮ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਈ) ਜਵਾਬਦੇਹ, ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ) ਨੇ ਮਿਤੀ 08.08.1996 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਵਾਧੂ ਟੈਕਸ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਕਥਿਤ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਐੱਫ) ਮਿਤੀ 08.08.1996 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮਾਲ ਨੇ ਨੰ. ਆਈਟੀਏ ਨੰ.2297 (ਐਮਡੀਐਸ))/1996 ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮਿਤੀ 05.01.2005 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰਕਮ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਟਾਈਟਲ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

(ਜੀ) ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨੰ. 1997 ਦੀ ਸੀ. ਸੀ. 17 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 27.04.2004 ਨੂੰ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ...

ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ-ਏਜੰਟ ਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇੱਕ ਬ੍ਰੋਕਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਡੀਲਰ ਵਜੋਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਐੱਚ) ਆਈ. ਟੀ. ਏ. ਟੀ. ਦੇ ਮਿਤੀ 05.01.2005 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਰਦਾਤਿ ਨੇ ਟੈਕਸ ਕੇਸ ਅਪੀਲ ਨੰ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2005 ਦਾ 368. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 29.10.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਬਿੰਦੂਃ

4. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਕਥਿਤ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ?

ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਵਾਦਃ

5. ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਸਰਜ਼ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੇ 25.03.1994 ਦੇ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਤੱਥਵਾਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਕਿ 8 ਜਨਤਕ ਉੱਦਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 3 ਨੇ ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ 5 ਜਨਤਕ ਉੱਦਮਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਟੀ. ਜੈਚੰਦਰਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਜਾਂ ਮੈਸਰਜ਼ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਥਿਤ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਉੱਦਮਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਟਾਈਟਲ ਸੀ।

6.ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

7. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਿਰਫ ਪੀਐੱਸਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਧਿਅਮ ਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੀਐੱਸਯੂਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਸਿਰਲੇਖ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਭਾਵ, ਪੀਐੱਸਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ।

8. ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਜਾਇਜ਼ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੇ ਦਲਾਲ ਜਾਂ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

9. ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਚਰਚਾਃ

10. ਇਸ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਕਿ ਕੀ ਪੀਐੱਸਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਕਥਿਤ ਵਿਆਜ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ 14,73,91,000/- ਦੀ ਰਕਮ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਹੁਣ, ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਬੰਦੋਬਸਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੌਰਾਨ, ਬੈਂਕ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਲਾਲ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਕੰਮ ਖਰੀਦਦਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਲਿਆਉਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਤੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਨਕਦ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਦਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਦਲਾਲ ਅੰਤਰ-ਬੈਂਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਦਲਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

11. ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਕਿਸ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਰਕਮ ਰੱਖੀ-ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ। ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮਿਤੀ 25.01.1996 ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਬਾਰੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਲਈ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਟਾਈਟਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਬਲਕਿ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

12. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਬੈਂਕ ਨੇ ਖੁਦ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਆਇਆ, ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਲੱਭਤਾਂ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਦਿਖਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ। ਬੈਂਕ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਦਲਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਬੈਂਕ ਨੇ ਪੀਐੱਸਯੂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ ਲੈਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਰ ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਖੁਦ ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ।

ਜਨਤਕ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਹੀ ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ ਲੈਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 25.03.1994 ਦਾ ਪੱਤਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਤਸਵੀਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਦਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਰਸੀਦ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਦਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਮੰਗ ਡਰਾਫਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਆਚਰਣ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਦਲਾਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪੀਐੱਸਯੂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

13. ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸਯੋਗ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਮਦਨ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬ੍ਰੋਕਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ 14,73,91,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਿਰਫ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਭਿੰਨਤਾਸੂਚਕ ਵਿਆਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ ਲੈਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਪੈਸਾ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਹੀ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇਹ ਰਕਮ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਸਮਝ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 14,73,91,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

14. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਰੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Megha Tak